

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.084/2019/7.

A tanács tagjai: . Zanathy János
a tanács elnöke
. Magyarfalvi Katalin
előadó bíró
. Farkas Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Ortutay Attila ügyvéd

Az alperes: Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 78.M.2243/2017/22.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 78.M.2243/2017/22. számú ítéletét a 2016. szeptember 30-án kelt ..számú elsőfokú és a 2017. augusztus 29-i ... számú határozattal módosított, 2017. január 16-án kelt ... számú másodfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezi.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az elsőfokú és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] Az alperes a 2016. szeptember 30-án kelt határozatával - a Magyar Népköztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége között a szociális ellátás területén való együttműködés tárgyában Budapesten, az 1962. december 20-án kötött egyezmény kihirdetéséről szóló 1963. évi 16. törvényerejű rendelet (Egyezmény) 2. cikk (1) bekezdése és 9. cikk (1) bekezdése alkalmazásával - 2003. augusztus 2-i hatállyal visszamenőleg megszüntette a felperes öregségi nyugdíjának folyósítását. A határozat indokolása szerint az alperes közérdekű bejelentés alapján helyszíni ellenőrzést és tanúmeghallgatást fogantatosított, ennek eredményeként megállapította, hogy az általa nyilvántartott ..szám alatti magyarországi lakcímén a felperes az ellátása megállapítását (2003. augusztus 1.) követő naptól nem él életvitelszerűen, ezért az ellátás megszüntetésének van helye.

- [2] A másodfokú társadalombiztosítási szerv az elsőfokú határozatot - az Egyezmény 9. cikk (1)- (2) bekezdése, az Egyezmény végrehajtásáról szóló 7/1964. (VIII.30.) MÜM rendelet (MÜMr.) 1. §-a és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (Ptv.) 5. § (2) bekezdése alkalmazásával - helybenhagyta. A másodfokú szerv a határozatban részletesen ismertetett bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú hatóság jogszerűen döntött az ellátás megszüntetéséről. ... és ...tanúvallomása szerint a felperes nem él életvitelszerűen ..., a bejelentett lakcímén, a ... szám alatti ingatlanban senki nem él, a felperes és házastársa az önkormányzatnál igazgatási ügyben nem járt el. Az utcában lakó egyik szomszéd nyilatkozata szerint a felperes életvitelszerűen nem tartózkodik a ...szám alatti ingatlanban, a felperes és férje bizonyos időközönként látogatóban jelennek meg. A felperes lánya, veje és házastársa tanúvallomása a ... szám alatti ingatlan folyamatos vagy alkalomszerű, 2-3 hetente történő használatát illetően helyenként egymásnak és önmagának is ellentmond. A felperes és férje rossz egészségi állapotát is figyelembe véve életszerűtlen, hogy a magyarországi ingatlan felújítása alatt egy másik ország területén lévő ingatlanban tartózkodjanak, miközben a szomszédos ingatlanban az őket egyébként is segítő lányuk él. A felperes egészségi állapota a személyes meghallgatását is ellehetetlenítette, ezért a nevére szóló őstermelői igazolvány tényleges gazdasági tevékenységet nem bizonyít. A felperes által csatolt közüzemi számlák és az adásvételi szerződés a ... szám alatti ingatlanra vonatkoznak, amelyben - a tanúnyilatkozatok szerint - a felperes veje lakik. A felperes a másodfokú eljárás alatt jelentette be, hogy a lakcíme erre a címre változott, így a releváns időszakra vonatkozó életvitelszerű magyarországi tartózkodás bizonyítására a csatolt bizonyítékok alkalmatlanok. A tanúk a helyszíni szemle során a felperes személyes használati tárgyát bemutatni nem tudták, a fürdőszoba felújítás alatt állt, a konyhában rendszeres tevékenységre utaló nyom nem volt. A Magyar Posta 2011. december és 2016. szeptember közötti időre vonatkozó adatszolgáltatása szerint nyugellátását egyetlen alkalommal sem a felperes vette át, ennek alapján szintén életszerűtlen, hogy a megadott lakcímén ténylegesen, életvitelszerűen él. A felperes Ukrajnában is rendelkezik ingatlannal, ingó vagyona többsége is ott található. A felperes az eljárás során egyetlen olyan érdektelen, nem hozzátartozó tanút sem jelölt meg, aki magyarországi életvitelszerű tartózkodását 2003. augusztus 1-től alátámasztaná.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [3] A felperes keresetében a határozatok hatályon kívül helyezését kérte arra hivatkozva, hogy a nyugellátása megállapításától folyamatosan Magyarországon él, 2003-ban itt vásárolt házat, amelyet felújított, abban férjével együtt életvitelszerűen lakott és lakik jelenleg is. A ... szám alatti ingatlanból 2009-ben - egészségi és családi okok miatt - rövid időre lányához, a ... szám alatti házba költöztek, ami azonban a jogosultságát nem befolyásolta.
- [4] Az alperes - határozata ténybeli és jogi indokai fenntartásával - a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [5] A munkaügyi bíróság a keresetet - az Egyezmény 9. cikk (1) bekezdése és a Ptv. 5. § (2) bekezdése alkalmazásával - elutasította. Az ítélet indokolása szerint a bíróságnak a perben azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes 2003. augusztus 1. napjától a ... szám alatti ingatlanban élt-e, a felperes keresetének pedig abban az esetben lehetett helyt adni, ha egyértelműen bizonyítja, hogy a perrel érintett időszakban életvitelszerűen Magyarországon, ebben az ingatlanban élt. A bíróság az ítéletben rögzítette azt is, hogy az életvitelszerű tartózkodásban a lakcímkártya kiállítását követően beállhatnak olyan változások, amelyek miatt a tanúsított lakcím nem lesz azonos a tényleges lakcímmel. A lakcímkártyát kiállító szerv a kérelemben feltüntetett adatok valóságát, azt, hogy a megjelölt címen a kérelmező személy ténylegesen életvitelszerűen tartózkodik-e, nem ellenőrzi, ezért a közvetlen tapasztaláson alapuló bizonyítékoknak (tanúvallomásoknak és okiratoknak)

nagyobb bizonyító erőt kell tulajdonítani.

- [6] A bíróság a közigazgatási eljárásban lefolytatott bizonyítás anyaga, a perben meghallgatott tanúk, nevezetesen...(a felperes lányának férje), ...(szembeszomszéd), ...(polgármester), ... (jegyző) vallomása, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt a felperes férje és az alperes között 53.M.2246/2017. szám alatt folyamatban lévő perben 25. szám alatt felvett, ... (jegyző), ...(szociális gondozó), és ...(hitoktató) tanúvallomását tartalmazó jegyzőkönyv, a ...(a felperes lánya) és társai ellen közokirat-hamisítás büntette miatt a .Rendőrkapitányságon ... folyamatban volt büntető ügyben készült, ..., ...(szociális gondozók), ...(szemben lakó szomszéd) tanúvallomását tartalmazó jegyzőkönyvek, a .. Járási Ügyészség ... számú, a büntető eljárást bűncselekmény elkövetésének hiánya miatt megszüntető határozata, a Magyar Posta adatszolgáltatása és a felperes által csatolt további okiratok (2013. július 19-én kelt környezettanulmány, 2003., 2004. és 2011. években kelt, a felperes ukrainai lakcímét tartalmazó folyószámla-kivonatok, 2016. évben kelt, a ... címet tartalmazó feladóvevények és igazolószelvények, fotók, 2017. szeptemberben ...Község Önkormányzatánál igényelt települési támogatás iránti kérelemmel kapcsolatos okiratok, a Baptista Tevékeny Szeretet Misszió igazolása a felperes által 2016. májustól igénybe vett házi segítségnyújtásról, 2014-2017. években kelt orvosi leletek, egy 2003. március 17-i megrendelőlap, 2014. augusztus 16-i és későbbi időpontokban kelt számlák, 2007-2016. években kiállított közüzemi számlák befizetését igazoló feladóvevények) alapján arra a következtetésre jutott, hogy a határozat nem jogszabálysértő, mivel nem volt megállapítható, hogy a felperes 2003. augusztus 1-től életvitelszerűen Magyarországon tartózkodott volna.
- [7] Az ítélet szerint a felperes lányának férje a felperes lakhatása körülményeiről, arról, hogy a felperesnek kellett-e 2003. és 2016. között Magyarországon személyesen ügyeket intéznie, továbbá, hogy az ukrainai ingatlan kinek a tulajdonát képezte, ellentmondásosan nyilatkozott. A tanú vallomása a per tárgyát érintő kérdés vonatkozásában nem volt életszerű, abban az ellentmondások mellett pontatlanságok voltak. A bíróság ...tanúvallomását, tekintve, hogy a felperessel konfliktus, rossz viszony fennállására vonatkozó adat nem merült fel, bizonyítékként elfogadta, a tanú vallomása egyértelműen alátámasztotta, hogy a felperes és férje 2017. őszétől laknak csak - de azóta sem állandó jelleggel -polgármester és ...jegyző tanúvallomásából kitűnően a felperes településen való életvitelszerű tartózkodása, közösségi rendezvényen, orvosnál, templomban való jelenléte nem volt észlelhető, őt a jegyző nem ismeri, jelenlétét 2017. előtt a településen a polgármester sem tapasztalta. A szociális gondozók közül ... úgy nyilatkozott, hogy 2003-tól szinte minden nap látta a felperest a településen, ...pedig azt állította, hogy 2003-tól négy évig nyaranként látta a felperes házasát, a felperes személyes tárgyai 2003-tól a ... ingatlanban voltak, továbbá, hogy a felperest 2016. májustól 2018. januárig gondozta napi rendszerességgel. ...tanú, aki 2010. és 2011. között a felperes férjét gondozta, az ezt megelőző időre nem tudta alátámasztani a felperes perbeli állításait, ...is csak 2009-től kezdődően állította, hogy a felperes életvitelszerűen .. él. A bírósági eljárásban meghallgatott tanúk egy része kifejezetten cáfolta a felperes állítását, reá nézve kedvezőtlenül azok nyilatkoztak, akik érdektelennek voltak tekinthetők (polgármester, jegyző, ...szomszéd).
- [8] A bíróság a felperes által csatolt környezettanulmányt, számlákat, feladóvevényeket és egyéb okirati bizonyítékokat sem találta alkalmasnak arra, hogy a felperes életvitelszerű magyarországi tartózkodását bizonyítsák, nem tekintette ilyennek azt a tényt sem, hogy a... szám alatti ingatlan a felperes tulajdonát képezi.
- [9] A bíróság a felperes "hátrányára" értékelte, hogy a nyugellátása - a Magyar Posta 2011. december és 2016. június közötti adatszolgáltatásából kitűnően - a lánya és lánya férje részére került kifizetésre. Önmagában az a tény, hogy a felperes nyugdíját a lánya és a veje veszik át, nem bizonyítja, és önmagában nem is cáfolja az életvitelszerű magyarországi tartózkodását, azt azonban, hogy a felperes a postással a lakóhelyén a nyugdíj átvétele céljából a perrel érintett időszakban, több éven át egyetlen alkalommal sem találkozott, azt erősíti, hogy a felperes nem élt életvitelszerűen

Magyarországon.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését, a keresetének helyt adó döntés meghozatalát, az alperes új eljárásra kötelezését és költségekben való marasztalását kérte az Egyezmény 9. cikk (1) bekezdése, a MÜMr. 1. §-a és a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére hivatkozva. Álláspontja szerint a munkaügyi bíróság tévesen, a felperes mellett szóló bizonyítékok indokolatlan mellőzésével állapította meg a tényállást és jutott téves következtetésre, a tényállás iratellenes. A bíróság a bizonyítékokat nem a maguk összességében értékelte, ezért a tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, lényeges logikai ellentmondásokat tartalmaz.
- [11] A felperes szerint a bíróság tévesen állapította meg, hogy milyen esetekben kell elutasítani a keresetet. Az alperesnek és a bíróságnak nem azt kellett volna vizsgálnia, hogy a felperes konkrét magyarországi ingatlanban lakik-e életvitelszerűen, hanem, tekintve, hogy az Egyezmény a Magyarországra való átköltözést, áttelepülést követeli meg feltételként, azt, hogy a felperes a perrel érintett időszakban Magyarországon lakott-e. Az életvitelszerű tartózkodás fogalmát az Egyezmény és a MÜMr. sem ismeri, e fogalom tartalmát az alperes és a bíróság sem értelmezte. A bíróság tévesen állapította meg azt is, hogy akkor is el kell utasítani a keresetet, ha az nyer bizonyítást, hogy a felperes nem élt életvitelszerűen a... szám alatt, az életben ugyanis gyakran fordulnak elő olyan helyzetek, amikor családi, egészségügyi vagy más indokok miatt az adott személy épp nem a lakóhelyén, hanem más személynél lakik, tartózkodik. A felperes 2003. augusztus 1-től nem kizárólag a ... szám, hanem a vele szomszédos, ... szám alatti ingatlanban is lakott, de lakhatott volna más, Magyarország területén található ingatlanban is. A bíróságnak annak vizsgálatára kellett volna szorítkoznia, hogy a felperes átköltözött, áttelepült-e Magyarországra, vagy sem.
- [12] A felperes szerint 2003. augusztus 1-jével történt áttelepülését a közigazgatási eljárásban és a perben is bizonyította. A bíróság olyan tanúk (polgármester, jegyző) vallomását vette figyelembe, akik nem rendelkeztek a tényállás megállapításához szükséges ismeretekkel, illetve olyan tanúként (... és ...), akik elfogultak voltak. A polgármester és a jegyző a felperest személyesen nem ismerték, a felperes 2003. óta történő lakhatásáról azért sem tudtak nyilatkozni, mert polgármesteri, jegyzői megbízásukat jóval később nyerték el. A másik két tanú a felperessel és annak családjával haragban áll, közel tíz éve nincsenek beszélő viszonyban, azt, hogy a tanúk nem elfogultak, a bíróság tévesen állapította meg. Az utóbbi két tanú szavahihetőségét megkérdőjelezi az is, hogy vallomásuknak, miszerint a felperes csak 2017. óta lakik a településen, ellentmond a felperes és férje házi gondozását végző személyek tanúvallomása. Az a körülmény, hogy az előbbi tanúk a felperessel több éve nincsenek beszélő viszonyban, azt feltételezi, hogy korábban beszélő viszonyban voltak, ismerték egymást, beszélgettek, amennyiben a felperes nem lakott volna Magyarországon, nem ismerték volna egymást.
- [13] A felperes kifogásolta, hogy a bíróság mellőzte a felperessel szinte napi kapcsolatban álló szociális gondozók (... és ...), mint tanúk vallomását, akik közül többen is kijelentették, hogy a felperest és házastársát korábban, 2003. évről is ismerik. Indokolatlanul mellőzte a bíróság a ...Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóságának azon tájékoztatását, amely szerint 2007. április 8. és 2017. október 9. között a felperes házastársa, a felperes pedig 2012. évtől rendszeresen átlépik a magyar-ukrán határt, illetve aznap visszatérnek Magyarországra. A felperes a hivatalos rendőrségi tájékoztatás szerint is Magyarországra tér vissza, haza, nem pedig Ukrajnába; ez az adatszolgáltatás önmagában elegendő az alperesi határozat jogsértő voltának megállapítására, hiszen a felülvizsgálni kért határozat értelmében a felperes nem csak 2003-ban, hanem 2017-ig nem lakott Magyarországon életvitelszerűen. A felperes a perben hivatkozott és okiratokat csatolt arra is, hogy 2003-ban még ukrán állampolgárként telepedett le Magyarországon a magyar hatóságok engedélyével, a

letelepedési eljárás során a felperest a lakóhelyén vizsgálták. A fenti bizonyítékok alapján, figyelemmel arra is, hogy a felperes magyar állampolgár és itt van a lakóhelye és saját ingatlanja is, a bíróságnak arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a felperes a perbeli időszakban Magyarországon lakott. Végül a felperes sérelmezte, hogy a bíróság a kérelme ellenére nem javította ki az egyik tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltakat, amelyre vonatkozó beadvány a periratok között található.

- [14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint az életvitelszerű tartózkodás vizsgálata nem terjedhet ki Magyarország teljes területére, az csak úgy lehetséges, ha a hatóság a jogszabályban meghatározott bizonyítási eszközök felhasználásával azon a lakcímen, illetve lakókörnyezetben vizsgálódik, ahol az érintett személy bejelentett lakóhelye, tartózkodási helye van.
- [15] Az alperes - utalva a perben előterjesztett beadványában foglaltakra és a tárgyaláson tett nyilatkozataira - fenntartotta, hogy a felperes tartózkodási helyére vonatkozóan a felperes törvényes képviselője (lánya) is önmagának ellentmondó nyilatkozatokat tett. Kiemelte, hogy a felperes személyes megjelenése és meghallgatása az eljárás során szükséges lett volna, a felperesi képviselő édesanyja demenciájára való hivatkozásának ellentmondott az egyik tanú (...) nyilatkozata, valamint az is, hogy a felperes nem áll gondnokság alatt. A bíróságnak a fentiek alapján a bizonyítékok mérlegelésekor saját meggyőződése szerint kellett megítélni azt, milyen jelentősége volt a személyes megjelenésre idézett fél megjelenése elmaradásának.
- [16] Az alperes - a MÜMr. 1. §-a és a Ptv. 5. § (2) bekezdése felhívásával - vitatta, hogy az életvitelszerű tartózkodás értelmezését nem végezte el. A jogszabályok alapján állandó lakóhelynek az a lakóhely tekintendő, ahol az érintett személy életvitelszerűen tartózkodik, amelyhez a legszorosabb családi, gazdasági kapcsolat fűzi, illetve létérdeke köti. A polgármester és a jegyző tanúkénti meghallgatását maga a felperes indítványozta, ...pedig kizárólag a büntető ügyben került tanúként meghallgatásra, amelyről szóló jegyzőkönyvet szintén a felperes csatolta bizonyítékként.a büntető eljárásban 2017. november 6-án egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a felperes és férje nem laktak ..., a jelen perben meghallgatott ... pedig úgy nyilatkozott, hogy a felperessel nem áll haragban, a felperes lányával romlott meg kb. 8 éve a viszonya, akivel "nincsenek rosszban", csak nem beszélnek.
- [17] A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességében is értékelve helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a társadalombiztosítási határozat jogszerű, ezért a jogerős ítélet hatályában való fenntartása indokolt.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A felülvizsgálati kérelem - az alábbiak szerint - megalapozott.
- [19] A Kúria eljárása során abból indult ki, hogy az Egyezmény területi elven alapul: az általa biztosított szolgáltatásokat, ellátásokat, a jelen perrel érintett öregségi nyugdíjat is - főszabály szerint - az a fél nyújtja a saját terhére, akinek a területén az érintett személynek a kérelem benyújtásakor állandó lakóhelye van [4. cikk (1) bekezdés, 7. cikk, 8. cikk (1) bekezdés, 9. cikk (1)-(2) bekezdés, 10. cikk (1) bekezdés]. Az Egyezmény alapján folyósított nyugellátást - az Egyezmény 9. cikk (2) bekezdése értelmében - akkor lehet megszüntetni, ha a nyugellátásban részesülő személy a másik Szerződő fél területére költözik át; a folyósítást az áttelepülés hónapjának végével kell megszüntetni.
- [20] A MÜMr. 1. §-a szerint az Egyezmény végrehajtása szempontjából állandó lakóhely alatt - az ideiglenes tartózkodási hellyel ellentétben - azt a helyet kell érteni, ahol az Egyezmény hatálya

alá tartozó személy végleges szándékkal és az illetékes hatóságok hozzájárulásával letelepedett.

- [21] Az alperes a felperes részére 2003. augusztus 1-től megállapított ellátást augusztus 2. napjával szüntette meg, mégpedig azzal az indokkal, hogy a felperes ezen időponttól nem él életvitelszerűen a magyarországi bejelentett lakcímen. A társadalombiztosítási szervek határozataikban nem kérdőjelezték meg, hogy a vizsgált feltétel a jogosultság kezdő napján (2003. augusztus 1.) fennállt, így a perben - az Egyezmény 9. cikk (2) bekezdése alkalmazásával - azt lehetett és kellett vizsgálni, volt-e helye a jogszerűen megállapított ellátás megszüntetésének a határozatokban megjelölt, a felperes által vitatott azon ok miatt, hogy a felperes 2003. augusztus 2-től nem lakott életvitelszerűen a magyarországi bejelentett lakcímen.
- [22] A bíróság az Egyezmény és a MüMr. fenti rendelkezései helytelen értelmezésének eredményeként állapította meg, hogy az ellátás megszüntetésének csak akkor nem lett volna helye, ha a felperes bizonyítja, hogy a „perbeli időszakban”, vagyis a határozatban megjelölt 2003. augusztus 2. és 2016. szeptember 16., az elsőfokú határozat meghozatala közötti időben életvitelszerűen a bejelentett állandó lakóhelyén lakott. Az ellátásra való jogosultság szempontjából annak volt jelentősége, hogy a felperes Magyarországon él, lakik-e, ami történhetett a - különböző időszakokban - állandó bejelentett lakcímein, a ..., illetve ... szám alatti ingatlanokban, a saját tulajdonát képező házban és a szomszédban lakó lányáéknál is, de lakhatott volna Magyarország területén bárhol anélkül, hogy az ellátás megszüntetésére jogszerűen sor kerülhetett volna. A munkaügyi bíróság álláspontjával szemben az Egyezmény 9. cikk (1)-(2) bekezdése, a MüMr. 1. §-a és a Ptv. 5. § (2) bekezdése együttes értelmezéséből sem következik az, hogy a felperes ellátása megszüntetésének csak akkor nem volt helye, ha folyamatosan és életvitelszerűen az állandó lakcímként bejelentett ingatlanban lakik.
- [23] A munkaügyi bíróság eljárása során megsértette a Pp. bizonyítékértékelést szabályozó 206. § (1) bekezdését is. A Kúriának a rendelkezés alkalmazásával kapcsolatos töretlen gyakorlata (BH 1995.193., BH 1999.44., BH 2012.179.) szerint a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy irratellenes volt. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére, a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróságok nyilvánvalóan téves vagy okszerűtlen következtetésre jutottak-e. A Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére alapított felülvizsgálati kérelem csak akkor lehet eredményes, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás irratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte

(Mfv.III.10.553/2013/7.,
Mfv.III.10.044/2017/4., stb.).

Mfv.III.10.136/2015/8.,

- [24] A felperes, aki a peradatok szerint 2007. január 15-től magyar állampolgár, csatolta a Belügyminisztérium Bevándorlási és Állampolgársági Hivatala (BMÁH) 2003. június 26-án kelt, a ... címre megküldött értesítését arról, hogy a BMÁH a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. törvény alapján engedélyezte a felperes Magyar Köztársaság területén történő letelepedését azzal, hogy egyben a lakóhely bejelentését is elfogadta. Az okiratban szerepel, hogy a lefolytatott vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a felperes jogszerűen és életvitelszerűen tartózkodik a Magyar Köztársaság területén, valamint hogy jogszabály által előírt bizonyítékokkal támasztotta alá a magyarországi lakhatását és megélhetését. Az okirat tartalmazza továbbá azt is, hogy az Igazgatóság által végzett helyszíni ellenőrzés eredménye is megerősítette, hogy a felperes az idegenrendészeti szabályokat betartja.
- [25] A munkaügyi bíróság a fenti okiratnak nem tulajdonított jelentőséget, a tanúvallomásokot pedig helytelenül értékelte: döntését olyan tanúk vallomására alapította, akik egyértelműen elfogultaknak tekinthetők (... és ...szemben lakó szomszédok), illetve akiknek az elfogulatlansága kétséges (...polgármester, ...jegyző). A bíróság a felperes állítását alátámasztó tanúvallomásoknak (... és ...szociális gondozók, ... hitoktató) és egyéb nyilatkozatoknak (... szám alatti szomszéd) nem tulajdonított jelentőséget, nem indokolta meg, hogy ezeket a tanúkat milyen okok miatt tekintette a per eldöntésében érdekelt személyeknek.
- [26] A felperes a közigazgatási eljárásban, illetve a perben is hivatkozott arra, hogy a jegyzővel, a polgármesterrel és a szemben lakó szomszédokkal a családjuk nincs jó viszonyban: az előbbiekkal szemben a felperes lánya önkormányzati képviselőként törvényességi eljárásokat kezdeményezett, az utóbbiakkal a korábbi baráti viszony romlott meg jelentős mértékben, 2008-tól kifejezetten haragos viszonyban vannak.
- [27] A peradatok szerint a felperessel szemben lakó szomszédok közül ... a felperes lánya ellen a ... Rendőrkapitányság előtt ... számon folyamatban volt, hamis magánokirat felhasználása miatt indított büntető eljárásban tanúként, lányát, ... a felperes férje és az alperes között folyamatban lévő, jelen perrel azonos tárgyú perben, valamint a jelen perben hallgatták meg tanúként; az elsőfokú közigazgatási eljárásban az ellenőrök által meghallgatott, név nélkül nyilatkozó szomszéd (mint a ... szám alatt lakó nyugdíjas hölgy) szintén ...volt.
- [28] ...ezen utóbbi eljárásban és a büntető eljárásban úgy nyilatkozott, hogy a felperes és férje nem laknak életvitelszerűen a illetve ... szám alatti ingatlanokban; a büntető eljárásban elmondta azt is, hogy korábban nagyon jóban voltak, „minden napos bejárós” volt „hozzájuk, vagyis abba a házba, amit felújítottak”, de a felperes

lánya lakott benne, ott „a két öregnek” semmiféle személyes tárgya nem volt (2016. augusztus 11-i feljegyzés, ... sz. jkv.).

[29] ...a felperes férje és az alperes között folyamatban volt perben elmondta, hogy a felperes lányával „eleinte nagyon jó viszonyban”, „nagyon jó barátságban” voltak, de jelenleg nem beszélnek. Korábban kölcsönösen segítették egymást, ballagásokra meghívták egymást, együtt vásároltak. A tanú elmondta azt is, hogy kb. 10 éve vannak haragban a felperes lányával, vagyis „igazándiból” nem haragban vannak, hanem nem beszélnek egymással; a tanú, miután ennek okait ő és a felperes lánya eltérően jelölte meg, úgy nyilatkozott, hogy „amióta haragban vagyunk a felperes lányával, azóta” a szüleivel sem tartják a kapcsolatot. A tanú állította, hogy 2017. ősze előtt nem tapasztalt olyan „jeleket”, ami a felperesék életvitelszerű ott tartózkodásáról szólt volna, a felperesék megelőzően alkalmasszerűen jöttek (53.M.2246/2017/25. jkv.). ...a jelen perben történt meghallgatásán - a fentiekkel azonosan - nyilatkozott akként, hogy a felperes és férje „2017. ősztől laknak csak itt, de akkortól sem állandó jelleggel”, az „időseket” közösségi eseményeken soha nem lehetett látni. A tanú a meghallgatása előtt bírói kérdésre előadta, hogy a felperessel perben, haragban, rokonságban nem áll, „semmilyen viszonya” nincs vele, elfogulatlanul tud nyilatkozni. A tanú elmondta, hogy korábban ... nénivel (vagyis a felperessel) beszélgettek, amikor ... (a felperes lányával) átjártak egymáshoz; a nagyobbik fia ballagásakor romlott meg a viszonyuk, kb. 8 éve. A tanú alperesi kérdésre elmondta, hogy a felperesre kb. egy hónapja ráköszönt, aki visszaköszönt, továbbá hogy a felperes „van olyan állapotban”, hogy tudna a bíróság előtt nyilatkozni, „nincs náluk demencia”, fizikai munkát végeznek, a tanú nem is érti, „minek gondozó nekik”. A tanú később megismételte, hogy nem érti, hogy minek a gondozó a szülőknek, ha Ilike (a felperes lánya) nem dolgozik és megjegyezte azt is, hogy „az öregek mindent előteremtettek, nem volt szükségük a nyugdíjra”. A tanú a felperesi képviselő által feltett, a felperessel való kapcsolattartásra és a tanú ismereteire vonatkozó kérdésére 22 db saját maga által készített fényképet mutatott fel és csatolt a tárgyaláson annak bizonyítására, hogy a tulajdonukat képező, ... szám alatti ingatlanból, ahonnan a fotókat készítette, a szemben lévő, a felperes és férje tartózkodási helyéül szolgáló ház udvarára be lehet látni; a csatolt fotók között több olyan is van, amelyen a felperes és férje is látható, az egyiken - a tanú magyarázata szerint - az látható, hogy a felperes, miután észreveszi, hogy a tanú fényképezi, bemegy a házba. A tanú ezen a tárgyaláson nyilatkozott arról is, hogy a felperes lányával egy korábbi, iskolai ballagáshoz köthető konfliktus miatt vannak „nem beszélő viszonyban”, ami nem jelent rossz viszonyt, „óriási különbség van a kettő között” (13. sz. jkv.).

[30] A felperes a szemben lakó szomszédok elfogulatlanságát, érdektelenségét - a megromlott viszony miatt - a per folyamán következetesen kétségbe vonta, a bíróság azonban a felperesi

kifogást alátámasztó körülményeknek - helytelenül - nem tulajdonított jelentőséget, tévesen vont le azt a következtetést, hogy a ...azért elfogulatlan, mert annak mondja magát. A felperessel szemben lakó - egymással közeli hozzátartozói (anyalánya) kapcsolatban lévő - szomszédok tanúvallomását a Kúria megítélése szerint nem lehetett bizonyítékként elfogadni, azok értékelésénél figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a felperes lánya és a tanúk között korábban kifejezetten baráti viszony romlott meg, mégpedig nagy mértékben. A tanúk fenti nyilatkozataiból okszerűen arra lehetett következtetni, hogy a felperes családja és a tanúk között kifejezetten haragosi viszony alakult ki, ami a tanúvallomások bizonyítékok köréből való kirekesztését indokolja. A haragosi viszonyt és a tanú érdektelenségének hiányát támasztja alá különösen, hogy ..., bár ahhoz felismerhető érdeke nem fűződött, a súlyosan beteg felperes nyugdíjjogosultsága tárgyában folyamatban lévő perben - figyelmen kívül hagyva más személyek (felperes és férje) magánszférája, személyiségi jogai tiszteletben tartására irányuló kötelezettségeit - a felperes pervesztességét előmozdító bizonyítékokat (fényképfelvételeket) készített és bocsájtott a bíróság rendelkezésére.

[31] A polgármester és jegyző tanúvallomásával szintén nem volt alátámasztható az, hogy a felperes 2003. szeptemberétől nem élt Magyarországon. A közigazgatási eljárásban 2016. augusztus 11-én felvett ellenőri jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy a Községházán augusztus 10-én tanúkat hallgattak meg: „a polgármester és a jegyző egybehangzóan azt állították, hogy ... képviselő, aki mindenkivel összeférhetetlen magatartást tanúsít és mindig érdekeinek megfelelően nyilatkozik a férjével való életközösség, illetve egyéb támogatások kiaknázása függvényében”. A feljegyzés a polgármestertől és a jegyzőtől származóan olyan nyilatkozatot, amely a felperes életvitelszerű magyarországi tartózkodásával, itt-lakásával kapcsolatos, nem tartalmaz, a feljegyzés szerint a polgármester a fentieken túl csupán azt mondta el, hogy a legutóbbi választások során a felperesék a szavazóhelyiségben annak ellenére nem jelentek meg, hogy az ellenfele a felperes lányának „nászura” volt. A polgármester és a jegyző tanúvallomásáról 2010. augusztus 10-én felvett jegyzőkönyvekben - szó szerint azonosan - az szerepel, hogy a felperes és férje nem élnek életvitelszerűen a faluban, még sohasem találkoztak velük, ellátást részükre a hivatal nem állapított meg, a ... szám alatti házban senki nem él. A jegyző a közigazgatási eljárásban a fentieken túl azt mondta el, hogy „a házaspár” semmilyen igazgatási ügyben nem vett részt.

[32] A polgármester a felperes férjének perében a 2018. február 2-án történt meghallgatásakor elmondta, hogy a felperes férjét a településen nem látta, kapcsolata nem volt vele, nem tudja ki a felperes és a felesége, nem tudja, hogy ott élnek-e a faluban és hogy ha nem ismeri őket, honnan tudná, hogy voltak-e szavazni, vagy nem. Kérdésre elmondta, hogy naponta 5-6 alkalommal jár a ...

utcában, ott van a munkahelye, az általános iskola, ezért ismeri az utcát; a felperes „jelenlétével” kapcsolatban hozzátette azt is, hogy „ha nem tudom, hogy ott lakik, mert nem láttam, attól még nem biztos, hogy nem lakik ott”. A tanú elmondta, hogy ...nak 1660 lakosa van, az ott lakók 90%-át ismeri, lehet, hogy látta „a két idős személyt”, hogy találkozott velük, csak nem tudja kikről van szó, senki nem mutatta be neki őket, illetve nem volt olyan ügyük, amiben intézkedni kellett volna (53.M.2246/2017/19.). A polgármester a jelen perben 2018. május 17-én történt meghallgatása során elmondta, hogy tisztségét 2010. október 3. óta tölti be, az utóbbi egy-két évre van tapasztalata arról hogy a felperes segély, szociális ellátás ügyben nyújtott be kérelmet, személyesen egyszer sem hozta, a felperest a lánya kocsijában látta, a felperesnek az utóbbi másfél évben a Petőfi S. u. 28. szám alatt van a lakcíme, ... azután tartózkodott gyakrabban, hogy az alperes érdeklődni kezdett utána. A felperes 2016. előtti életvitelszerű tartózkodásával kapcsolatos bírói kérdésre a tanú előadta, hogy a felperest ismeri, de nem látta a faluban közösségi rendezvényen, orvosnál, és templomban sem, 2017. októbere óta polgármesterként naponta a háza előtt halad el, 2010. előtt a szintén a ...utcában lévő iskolában tanított, a felperest 2010. előtt és után sem látta se a ház udvarán, sem az utcában, a felperest másfél hónappal ezelőtt látta bemenni az udvarra. Kérdésre elmondta, hogy 2017. előtt „ténylegesen” nem látta jelét a felperes életvitelszerű ... tartózkodásának, ami 2017-től gyakoribb, illetve „mozgásban vannak”. Arra a kérdésre, hogy miből állapította meg, hogy 2010. előtt nem éltek a faluban, a tanú azt a választ adta, hogy nem látta a felpereséket, illetve az orvosi rendelőben nem látta a felperest, 2016. előtt nem ismerte őt, a férjét kb. másfél hónapja látta először (10. sz. jkv.).

- [33] A jegyző a felperes és férje között folyamatban lévő perben a 2018. április 18-i tárgyaláson elmondta, hogy gemzsei lakos, hivatalát 2013. március 1-től tölti be, a felperes férjét „névlegesen” ismeri, személyesen nem találkozott vele, kérelmét nem bírálták el a hivatalban. A tanú a fentiekén túl - kérdésre - még annyit mondott el, hogy nem tud „véleményt formálni” arról, hogy a felperes férje életvitelszerűen ... él-e, mivel a tanú ... a hivatalában tartózkodik (53.M.2246/2017/25. jkv.). A jegyző a jelen perben tanúként elmondta, hogy a felperessel még nem találkozott, személyesen nem ismeri őt, nem tud nyilatkozni, hogy életvitelszerűen Magyarországon él-e, olyan ellátást, aminek az eldöntése az ő hatáskörébe tartozna, a felperes nem kért. A tanú alperesi kérdésre fenntartotta a 2016. augusztus 10-i nyilatkozatát, a felperes képviselőjének azon a kérdésére, hogy miért nem intézkedett a felperes lakcímkártyájának visszavonásáról, azt a választ adta, hogy nem találkozott a felperessel, és hogy tőle ellátást sem a felperes, sem a férje nem kértek. A tanú elmondta azt is, hogy ... lakossága 2017. december 31-én 1592 fő volt, mindenkit nem ismer személyesen, a polgármesteri hivatal és a

felperes lakóhelye azonos utcában van, az utcán mozgást nem látott, a felperest nem látta (78.M.2243/2017/10.).

- [34] A fenti tanúvallomásokon kívül - ahogyan arra a jogerős ítéletben a bíróság is kitért - más, azokkal ellentétben álló tanúvallomások is rendelkezésre álltak arra vonatkozóan, hogy a felperes mikortól élt, illetve tartózkodott életvitelszerűen Magyarországon.
- [35] A felperes lánya ellen folyamatban volt büntető eljárásban ..., ... és ...szociális gondozók nyilatkoztak. ...elmondta, hogy 2010. vagy 2011. évtől 2016-ig gondozta a felperest és férjét, akik „életvitelszerűen éltek és élnek” a ... vagy ... szám alatt, volt, hogy az egyik, volt hogy a másik ingatlanban találta őket. ..., aki 3 hétig helyettesítés keretében gondozta a felperest és férjét, a 2017. november 16-i kihallgatásán elmondta, hogy kb. 8 éve ismeri a felperest és férjét, „ ez idő alatt ők folyamatosan ott éltek, életvitelszerűen ott élnek és éltek, nem csak be vannak jelentve” és mindketten nagyon betegek. ..., akinek a munkáltatója 2016. májusától vette gondozásba a felperest, elmondta, hogy gyermekkorától, 2003-tól ismeri „a két öreget”, akkor költöztek oda és kezdték felújítani ... szám alatti házat, a felperesék életvitelszerűen élnek itt 2003. óta, és „lejárató hadjárat” folyik ellenük (... , ..., ... sz. jkv.).
- [36] ...a felperes férjének perében is nyilatkozott tanúként, ennek során elmondta, hogy a felperesék unokájának a felesége az osztálytársa volt, 2003-tól, 8. osztályos korától jártak a felperesekhez bográcsozni, vendégségbe. 2003-tól a felperes 4 évig nyaranként folyamatosan ... tartózkodott, ezt követően a tanú elkerült ..., majd 19 éves korában visszakerült, az iskolában dolgozott, sokszor találkozott az abban az utcában lakó felperessel; jelenlegi munkáltatója 2016. májusától a felperest, augusztustól a felperes férjét vette gondozásba. A tanú alperesi kérdésre előadta, hogy .. járt gimnáziumba, de nem csak nyáron, hanem tavaszi és őszi szünetben is összejöttek a bográcsozásokra, neki „evidens” volt, hogy a felperesék 2003-tól ... élnek, látszódtabból is, hogy amikor náluk volt, a házaspár „kellékei”, egy idős ember „szükségletei” (műfogsor, gyógyszerek), mindig „ott voltak”, ha csak arra járt is látta őket, ahogy az udvart takarították, vagy a kiskertet rendezték. A tanú elmondta, hogy a fentiekről 2003. és 2007. közötti időszakra, majd 2009-től tud nyilatkozni (53.M.2246/2017/25. jkv.)
- [37] A felperes férjének perében tanúként nyilatkozott ...is, aki elmondta, hogy 2003-tól ismeri a felperest, 2003-tól szinte naponta látta a felperest és feleségét, közelebbi kapcsolatba 2010-től, zárandoklat szervezés kapcsán kerültek. A tanú elmondta, hogy a felperest és férjét 2003-tól, amikortól az óvodában dolgozott, minden nap látta, a gyerekeket óvodába, iskolába a házuk előtt hordta; a tanú „határozottan kijelentette”, hogy a felperesék 2003-tól ... élnek (53.M.2246/2017/25. jkv.).
- [38] A fenti tanúvallomásokon túl a bíróság rendelkezésére állt a ... Rendőrkapitányság 2017. október 21-én kelt jelentése (... , ...

szám alatti lakos) meghallgatásáról, amely szerint a ...dátumszerűen megmondani nem tudta, de határozottan állította, hogy a felperes és férje valamikor a 2000-es évek elején, miután megvásárolták a ... számú ingatlant, akkor be is költöztek és a községben éltek. Pár napot olykor Ukrajnában is töltöttek, de az elmúlt években .. éltek; elmondta azt is, hogy a vele szemben lakó szomszédok (... és a mellette lakó szomszéd) nem ápolnak túl jó kapcsolatot a felperes lányával.

[39] A Kúria a tanúvallomások és egyéb - a közigazgatási és a büntető eljárásban tett - nyilatkozatok értékelésével összefüggésben mindenek előtt rámutat arra, hogy a perben nem merültek fel olyan körülmények, amelyek alapján a felperes állítását igazoló tanúk elfogulatlansága, vagy szavahihetősége - a korábban meghallgatott tanúkhöz hasonló, vagy akár más ok miatt - megkérdőjelezhető lett volna, ilyenre az alperes sem hivatkozott. E tanúk vallomása nem volt ellentmondásos vagy aggályos, nyilatkozataik kizárólag azoknak a tanúknak a nyilatkozataival álltak ellentétben, akiknek a vallomására a bíróság a döntését alapította. A bíróság nem adta indokát annak, hogy a felperes állítását alátámasztó tanúnyilatkozatokat miért nem tartotta elfogadhatónak, azokkal szemben miért a felperes családjával kifejezetten haragos viszonyban lévő szemben lakó szomszédok vallomását és további két olyan tanú vallomását fogadta el, akiknek az elfogulatlanságával kapcsolatban - a felperes által elmondottak és az ellenőri jegyzőkönyvben rögzítettek alapján - kételyek merültek fel, és akik közül az egyik maga sem tartotta fenn teljes egészében a korábbi vallomásában foglaltakat. Az utóbbi tanúk (polgármester, jegyző) vallomása, a fent ismertetett többi bizonyítékkal egybevetve, nem volt alkalmas annak alátámasztására, hogy a felperes 2003. szeptember 2-től nem élt Magyarországon, a szemben lakó szomszédok vallomását elfogultságuk, a felperes családjával fennálló haragos viszony miatt nem lehetett bizonyítékként figyelembe venni.

[40] A Kúria itt tér ki arra, hogy eljárása során - a Pp. 275. § (2) bekezdésében foglalt korlátokra tekintettel - nem vizsgálta, hogy a bíróság jogszerűen foglalt-e állást arról, hogy a perben a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy 2003-tól, vagyis az ellátását megszüntető határozattól visszaszámított 13 év alatt Magyarországon élt. A jogerős ítéletben foglaltakra tekintettel viszont a Kúria utal arra, hogy a közigazgatási eljárásban és a perben sem folyt bizonyítás arra, hogy a felperes a postással a vizsgált időszakban találkozott-e személyesen, vagy sem. A Magyar Posta-hoz intézett alperesi megkeresés kizárólag a 2011. október 1. és 2016. szeptember 30. közötti időszakra vonatkozott, adatot a Magyar Posta - a megkeresésre adott válaszból kitűnően - visszamenőleg 5 évre szolgáltat; mindezek miatt a nyugellátás meghatalmazott hozzátartozók részére történő kifizetésével kapcsolatos körülményekből a megszüntetés jogszerűségére következtetést levonni nem lehetett. Az alperes felülvizsgálati érvelése alapján a Kúria rögzíti azt is, hogy a bíróság a

felperest, figyelemmel a képviselője által megjelölt okra, a felperes súlyos betegségére, csupán az első tárgyalásra idézte személyes megjelenésre. A bíróság a döntése meghozatala során - a jogerős ítélet indokolásából kitűnően - nem értékelte a felperes „terhére”, hogy a tárgyaláson nem jelent meg; a felperes egyebekben a közigazgatási eljárásban sem került meghallgatásra, aminek az indoka - a 2016. augusztus 11-i feljegyzés szerint - a felperes egészségi (mentális) állapota volt.

- [41] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a munkaügyi bíróság tévesen értelmezte a perben vitás kérdésben irányadó Egyezményt és a MüMr.-t és - a fent kifejtettek szerint - megsértette a Pp. bizonyítékértékelésre irányadó szabályát is. A bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegelésével arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a felperes a Magyarországon lévő állandó lakóhelyéről nem költözött át (vissza) a korábbi ukrajnai lakóhelyére. A felperes a határozatban megjelölt megszüntetési napon (2003. augusztus 2.) Magyarországon élt, Magyarország területéről ezután sem költözött el (akár Ukrajnába, akár más államba), az ellátása megszüntetésének ezért nem volt helye. A tényállást az alperes is helytelenül állapította meg, a felperes nyugellátása megszüntetéséről rendelkező határozatok jogszabálysértők. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet - a társadalombiztosítási határozatokra is kiterjedően - hatályon kívül helyezte [Pp. 275. § (4) bekezdés, 339. § (1) bekezdés].

Záró rész

- [42] A felperes az elsőfokú eljárásban költségigényt nem érvényesített, a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles.
- [43] A Kúria az elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárás illetékéről a Tny. 81. §-a alapján határozott.
- [44] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. május 13.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő